Ч. 233 Субота 28 (16) жовтня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-6й годинѣ по полуднию.

Редакція и Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма принимають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціѣ неопечатанѣ свободнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львовской“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львовскои“ и въ ц. к. Старостияхъ на провінціи:
за цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
за пôвъ року 1 зр. 20 к.
за чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
за цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
за пôвъ року 2 зр. 70 к.
за чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Справы парляментарнѣ.

Комісія для праскихъ розпоряджень вымимковыхъ розпочала вчера передъ полуднемъ нарады. Зô стороны правительства були присутнѣ: міністры ґр. Таффе и Шенборнъ, шефъ секціѣ Плапнартъ и радникъ двору Чапка. На засѣданє, котре пôсля ухвалы Палаты, на внесенє пос. Пернерсторфера, було явне, явило ся около 200 пословъ зô всѣлякихъ партій. О ходѣ засѣданя доносять:

Президентъ міністрôвъ, ґр. Таффе, заявивъ, що правительство готове предложити комісіи цѣлый матеріялъ и бажає также, щобы той матеріялъ бувъ поданый до вѣдомости Палаты. Однакожь часть матеріялу може бути подана до вѣдомости лишь на довѣрочнôмъ засѣданю. Колибъ комісія не схотѣла выслухати тои части матеріялу на довѣрочнôмъ засѣданю, то правительство не буде могло предложити цѣлого матеріялу, лишь часть зъ него. Президентъ міністрôвъ просивъ комісію, щобы она въ тôй справѣ щось ухвалила. По короткôй дискусіи ухвалила комісія 18 голосами противъ 5 выслухати часть матеріялу на довѣрочнôмъ засѣраню. Противъ того голосували послы: Герольдъ, Пацакъ, Фандерликъ, Альф. Коронїні и Кляичь.

Внесенє президента міністрôвъ, щобы комісія цѣлый матеріялъ приняла на довѣрочнôмъ засѣданю въ цѣли розсортованя его, пôдперте пос. Яворскимъ, ухвалено 16 голосами противъ 7. По тôмъ послы, не належачѣ до комісіѣ, котрѣ були на засѣданю лишь яко слухачѣ, вийшли зъ салѣ. По вôдкрытю довѣрочного засѣданя розпочавъ радникъ двору Чапка вôдчитувати матеріялъ.

Комісія буджетова приняла на вчерашнôмъ засѣданю проектъ правительства въ справѣ конверсіѣ буковиньского довгу индемнізаційного.

Комісія войскова розпочала и закôнчила на оногдашнôмъ своѣмъ засѣданю нараду надъ предложенємъ правительства въ справѣ краєвои обороны. Законъ ухвалено безъ змѣны всѣма голосами. Коли проектъ сего закона прийде передъ повну Палату, того въ виду теперѣшнои ситуаціѣ парляментарнои не знати. Референтомъ для сеи справы выбрано пос. Поповского. Комісія збере ся ще разъ, щобы выслухати рефератъ посла Поповского. Пôдчасъ спеціяльнои дебаты надъ симъ закономъ, промавлявъ пос. Кравзъ за тымъ, щобы до нового закона приняти постанову дотеперѣшнього закона, пôсля котрои Рада державна має право рѣшати о покликаню краєвои обороны. Міністеръ краєвои обороны спротививъ ся тому зô взглядôвъ войсковыхъ и внесенє се упало.

Завтра вôдбуде ся знову засѣданє Палаты пословъ, а на нѣмъ буде вести ся дальша дискусія надъ проектомъ реформы выборчои. Дискусія ще завтра не закôнчить ся. Єсть малобуть — якъ доносить Czas — намѣренє допустити до голосу всѣхъ записаныхъ бесѣдниковъ и длятого внесенє на замкненє дискусіѣ не буде поставлене зъ нѣякои стороны. Дискусія та займе имовѣрно ще два засѣданя.

Зъ Вѣдня доносять до Czas-у: Часописи обговорюють можливôсть нерозвязаня Рады державнои, але замкненє сесіѣ. Наслѣдкомъ того було бы, що на порядку дневнôмъ новои сесіѣ, котру вôдкрывъ бы Є. Вел. Цѣсарь престольною бесѣдою, не стояло бы нѣяке зъ тыхъ предложень, якими займає ся теперѣшна Палата пословъ, лишь всѣ предложеня мусѣли бы бути на ново внесеній. Якъ думають тутешнѣ часописи, ходить въ теперѣшной хвили головно о то, чи законъ о краєвôй оборонѣ прийде на порядôкъ дневный передъ роспоряДженями вымимковыми, чи ажь по нихъ. Засадниче ухваленє сего закона єсть запевнене, скоро лѣвиця буде за нимъ голосувати.

Въ послѣдныхъ вѣстяхъ подає нинѣшный Czas що слѣдує: „Выголошенѣ оногды въ Палатѣ пословъ бесѣды не выкликали ширшого интересу. За то въ куритаряхъ Палаты кружили знова сензаційнѣ поголоски. Говорено передовсѣмъ, що бесѣда ґр. Гогенварта доведе до якогось зближеня ся межи лѣвицею а клюбомъ правого центра. Въ дѣйстности бесѣда ґр. Гогенварта зробила велике враженє. „Особливо заявленє — пише N. fr. Presse — що партія консервативна чує ся обовязаною ставати также въ оборонѣ мѣщаньства, хочь бы середъ него знаходили ся лібералънѣ противники, уважає ся за обявъ зовсѣмъ новои ситуаціѣ парляментарнои“. Тѣ слова здають ся вказувати на охоту зближеня ся лѣвицѣ до клюбу Гогенварта. Занотувати также потреба, що пôдчасъ бесѣды ґр. Гогенварта було въ льожи Палаты панôвъ кôлькохъ виднѣйшихъ представителѣвъ ческои шляхты февдальнои а межи ними ґр. Букоа и кн. Віндішґрецъ. Ходила также чутка, що правительство носить ся зъ гадкою вôдроченя Рады державнои або навѣть замкненя сесіѣ. Дискутовано также надъ становищемъ лѣвицѣ въ справѣ закона о краєвôй оборонѣ. Лѣвиця буде безъ сумнѣву цѣла голосувати за тымъ закономъ, але хоче, щобы передъ тымъ були залагодженѣ предложеня вымимковѣ. Правительство ма-

---

4

Изъ поля техніки.

Електричнѣ зелѣзницѣ. — Аккумуляторы. — Скорôсть паровыхъ зелѣзниць. — Смѣте а електричнôсть. — Чоловѣкъ яко моторъ. — Новый карабінъ и американьска гойданка.

(Дальше*).

Сколько люде придумують машинъ и якъ они старають ся улекшити собѣ всяку роботу та зробити выгоду, а все таки не обôйде ся безъ працѣ рукъ людскихъ. Суть такѣ роботы, при котрыхъ не обôйде ся нѣякъ безъ рукъ чоловѣка, а навѣть само обслугуванє машинъ вымагає его роботы. Такои машины не выдумають люде нѣколи, щобы заложивши руки лишь щось собѣ подумали и подивили ся на машину, а она вже то й зробила. Особиста сила чоловѣка не перестане нѣколи бути моторомъ, хочь яко безпосередный моторъ буде зъ часомъ мати лишь дуже мале значѣнє. А всежь таки цѣкаво знати, въ якôмъ вôдношеню стоить сила людска яко моторъ до того, що єѣ удержує т. є. до поживы, якои потребує чоловѣкъ, щобы выконувати якусь роботу. Нѣмець Рільманъ обчисливъ, що изъ всеи поживы, яку чоловѣкъ въ себе приймає, зужитковує ся 26 процентъ на выконуванє якоись роботы; прочихъ 74 процентъ пропадають марно. Пôдъ тымъ взглядомъ єсть чоловѣкъ яко моторъ користнѣйшій, бо н. пр. парова машина зужитковує зъ вугля, якого до неи потреба, лишь 6 процентъ, а прочихъ 94 процентъ силы, що спочивають у вуглю, пропадають марно. За то робить машина безперерывно день и нôчь, а чоловѣкъ може що найбôльше робити лишь 10 годинъ на день. Вôдтакъ и пожива чоловѣка буває о 30 процентъ або й бôльше дорожша якъ вугôль, а зъ того выходить таке, що робота машины мусить все таки бути користнѣйша якъ ручна робота чоловѣка.

Дивно то дѣє ся на свѣтѣ: пôдчасъ коли чоловѣкъ добуває всѣхъ силъ свого розуму, щобы якось улекшити собѣ то житє на земли, то рôвночасно и придумує всѣлякѣ способы, якими бы якъ найдогôднѣйше и найскорше позбавити того житя! Пôдчасъ коли одни думають надъ тымъ, якъ бы завести вѣчный миръ, то другѣ не мають нѣчого пильнѣйшого лишь придумувати що разъ то лѣпшѣ, що разъ то страшнѣйшѣ орудія смерти. Не говоримо вже о тыхъ величезныхъ пушкахъ, що призначенѣ розбивати хочь бы й найгрубшѣ муры та убивати людей масами, але возьмѣмъ хочь бы теперѣшнѣ карабіны. Звѣстно загально, яка въ нихъ сила, а вже й они показують ся недогôдными, за слабыми до розсѣваня смерти и заглады; вже придумано ще лѣпшѣ и хто знає, чи за рôкъ за два, не будуть войска европейскѣ на ново зброити ся. Звѣстно, що коли запроваджувано теперѣшнѣ карабіны, то всѣ міністерства войны державъ европейскихъ дивили ся на то, щобы цѣльнôсть карабінôвъ була якъ найбôльша и они станули при карабінахъ 8-міліметрового калібру, значить ся, такихъ, котрыхъ дуло має въ промѣрѣ 8 міліметрôвъ. Длячогожь то такъ? Длятого, що чимъ вузше дуло карабіна, тымъ простѣйше летить куля зъ него, тымъ слабшій опôръ воздуха и тымъ бôльша цѣльнôсть карабіна, значить ся, зъ него може тымъ лекше поцѣлити предметъ, до котрого цѣлиє ся. Рѣчь очевидна, що при карабінахъ малого калібру мусять бути и набоѣ меншѣ, о то именно и розходить ся; въ такôмъ случаю воякъ не бувъ бы змушеный носити зъ собою великого тягару. При давныхъ карабінахъ великого калібру летѣла куля великимъ каблукомъ, пôднимала ся въ гору, а вôдтакъ спускала ся; цѣльнôсть давныхъ карабінôвъ була дуже мала.

Чомужь не зроблено вôдъ разу карабіны ще меншого калібру, якъ теперѣшнѣ? Рѣчь проста: длятого, що тогды, коли заводжено теперѣшнѣ карабіны, була рѣчь неможлива вертѣти масами вузонькѣ дула. Теперь же придумавъ Американецъ Спонзель таку машину до верченя, котрою може вертѣти 5 ба навѣть 3-міліметровѣ дула. Головна трудность була въ тôмъ, що не можна було придумати такъ тоненького свердла, котрый бы при верченю не гнувъ ся. Свердель такій придумавъ, якъ сказано Спонзель, а берлиньскій фабрикантъ Леве улѣпшивъ его. Въ наслѣдокъ того завели вже у себе Італія, Румунія и Голяндія карабіны 6 и пôвъ-міліметрового калібру а въ Нѣмеччинѣ и у насъ въ Австріи роблять ся пробы зъ карабінами 5-міліметрового калібру. Го-

*) Гляди ч. 220 „Народнои Часописи“.

буть клонить ся до того, и по евентуальнôмъ вôдкиненю розпоряджень выимковыхъ не розвяже заразъ Палаты, але зажадає ухваленя закона о краевôй оборонѣ“.

Справы краеви̂.

(Найвысша санкція соймовыхъ ухвалъ въ справѣ будовы льокальныхъ зелѣзниць и ухвалъ що до розвою Банку краевого).

Єго Величество Цѣсарь удѣливъ санкціѣ кôлькомъ ухваламъ соймовымъ въ послѣдной сесіѣ, що стоять у звязи зъ розвоємъ Банку краевого и зъ закономъ краевымъ о пôдпираню краємъ будовы льокальныхъ зелѣзниць. Именно одерж..ли Найвысшу санкцію слѣдуючи̂ ухвалы:

Законъ, котрымъ всѣ доходы Банку краевого, що плывуть зъ дѣяльности єго, такъ у вôддѣлѣ ипотечнôмъ якъ и банковôмъ, увольняє ся вôдъ оплаты краевыхъ додаткôвъ до податкôвъ на десять лѣтъ, а именно вôдъ дня 1 сѣчня 1894 р. до дня 31 грудня 1903 року.

Ухвала, котрою Соймъ уповажнивъ Выдѣлъ краєвый, щобы на покрыте коштôвъ замѣреной будовы крила будынку соймового, на помѣщене бюръ Банку краевого, затягнувъ въ Банку краевôмъ на ипотеку будынку соймового позычку до 100.000 зр.

Ухвала соймова, котрою зворотъ вкладокъ ощадностей, помѣщуваныхъ у Банку краевôмъ, и оплату вôдсоткôвъ вôдъ нихъ, запоручає ся властителямъ вкладковыхъ книжочокъ передовсѣмъ активами и резервовымъ фондомъ Банку, а вôдтакъ ажь до высоты двохъ міліонôвъ зр. и ґваранцією фонду краевого.

Ухвала соймова, котрою край дає поруку за сповнене зобовязань Банку краевого, выплываючихъ зъ выданя облиґацій зелѣзничихъ для пôдпираня будовы зелѣзниць у Галичинѣ ажь до высоты пятнайцяти міліонôвъ именной вартости, въ той способъ, що правильну оплату процентôвъ и сплату капіталôвъ после пляну запоручає передовсѣмъ Банкъ краевый вѣрительностями зъ позычокъ зелѣзничихъ, що вôнъ удѣливъ, вôдтакъ своимъ окремымъ фондомъ резервовымъ, утвореным для тыхъ же позычокъ, дальше цѣлымъ иншимъ своимъ маєткомъ, а ажь на случай, коли бы згадани̂ повысше фонды не покрывали зобовязань, що выходять зъ выданя зелѣзничихъ облиґацій, має ся ужити ґваранціѣ краю.

Въ звязи зъ повысшими ухвалами Сойму стоить ухвалена на послѣдной сесии змѣна статута Банку краевого, що має на цѣли утворене въ Банку краевôмъ окремого вôддѣлу для зелѣзничихъ позычокъ и облиґацій.

Отже п. Міністеръ справъ внутрѣшнихъ, порозумѣвши ся зъ п. Міністромъ скарбу, потвердивъ ухвалену Соймомъ змѣну статутôвъ Банку краевого.

Черезъ утворене въ Банку краевôмъ окремого вôддѣлу для позычокъ и облиґацій зелѣзничихъ розвине ся ширше пожиточна дѣяльность сеи институціѣ фінансовои и подасть певно краеви ти̂ користи, якихъ сподѣває ся вôдъ неи.

Розумне удѣлюване позычокъ для пôдпираня будовы льокальныхъ зелѣзниць въ Галичинѣ, скоре фінансоване тыхъ позычокъ, причинить ся певно до розширеня зелѣзниць, а тымъ самымъ и до економічного пôднесеня нашого краю.

Переглядъ политичный.

Оногды о 1 год. по полудни вôдбула ся коротка нарада міністрôвъ, на котрôй — якъ кажуть — ухвалено въ засадѣ не розвязувати Рады державнои. Въ слѣдъ за тымъ розбôйшлась була чутка, що ґр. Гогенварта покликано до Є. Вел. Цѣсаря до Будапешту. Вѣсть та однакожь доси не потвердила ся.

Зъ Вѣдня доносять, що межи Пленеромъ а ґр. Гогенвартомъ ведуть ся нарады що до новыхъ выборôвъ, о котрыхъ думають, що будуть розписани̂ на пôдставѣ новои ординаціѣ выборчои.

Россійске правительство займає ся теперь на серіо справою кольонізаціѣ Сибѣру. Постановлено збôльшити въ пятеро число урядникôвъ займаючихъ ся парцеляцією державныхъ ґрунтôвъ въ Сибѣри и давати кождому кольоністови безъ взгляду на доброту землѣ по 15 десятинъ.

Россійски̂ торжества у Франціи доходять вже до конця. Россійски̂ часописи обговорюючи си̂ торжества, звертають увагу на то, що Россія повинна теперь удержувати на Середземнôмъ мори свою ескадру, котра лишь скрѣпила бы політичну рôвновагу въ Европѣ. Сполучена россійско-французска ескадра була бы такъ сильна, що ѣй не дорôвнала бы навѣть могуча фльота анґлійска, а не то фльота другихъ державъ.

Проводиръ сербскихъ радикалôвъ Пашичь выѣхавъ до Петербурга на свою посаду сербского посла при россійскôмъ дворѣ. Кажуть, що вôнъ то не зробивъ доброволно, лишь пôдъ напоромъ своихъ приятелѣвъ въ правительствѣ, позаякъ въ кругахъ дворскихъ дивили ся не радо на то, що Пашичь мимо свого приреченя, що не буде належати до кабінету, почавъ старати ся о то и давъ ся въ Чачаку зновь выбрати проводиремъ партіѣ. Кажуть, що царь особисто не любить Пашича, бо уважає єго за революціонера.

Новинки.

Львôвъ дня 27 жовтня.

— **Вôдзначенє.** Віцепрезидентъ высшого Суду краевого у Львовѣ дръ Александеръ Мнишекъ Тхужницкій одержавъ ордеръ Цѣсаря Леопольда.

— **Перенесеня.** П. Намѣстникъ перенѣсъ адъюнкта будôвництва Леонарда Чижєля зъ Ниська до Терноберега; а практиканта Семена Фавстина Прушиньского зъ Терноберега до Ниська.

— **Начальникомъ** стаціѣ зелѣзничои у Львовѣ, на мѣсце уступившого п. Ляґого, именованый п. Северинъ Березовскій, братъ львôвского лѣкаря дра Каз. Березовского.

Нотаремъ въ Золотôмъ Потоцѣ именованый кандидатъ нотаріяльный п. Клим. Кравчикъ.

— **Стіпендіѣ.** Ц. к. Намѣстництво розписує конкурсъ на стіпендіѣ зъ фонду наукового, по 105 зр., призначеныхъ для Русинôвъ, слухателѣвъ правъ и фільософіѣ. Поданя о ти̂ стіпендіѣ треба вносити до 15 падолиста.

— **Дирекція почтъ** оповѣщує: Зъ днемъ 1 падолиста 1893 войдуть въ житє два нови̂ неераріяльни̂ уряды почтови̂ у Львовѣ, именно: Львôвъ філія VIII при улици Личаковской ч. 85 и Львовѣ філія IX при улици Зибликевича ч. 5. Доручувати листôвъ и иншихъ посылокъ ти̂ уряды поки що не будуть. Годины урядови̂ тыхъ філій почтовыхъ слѣдуючи̂: Въ недѣлю вôдъ годины 8·30 до 9·30 передъ полуднемъ и вôдъ 3 ои до 4-ои годины по полудни. Въ инши̂ днѣ вôдъ 8 до 12 передъ полуднемъ и вôдъ 2 до 6 ои годины по полудни.

— **Маркіянове свято** будуть святкувати у Самборѣ поминальнымъ богослуженємъ за душу бл. п. Маркіяна, котре вôдбуде ся въ самбôрской церквѣ дня 1 падолиста с. р. о годинѣ 9 рано.

— **Нова могила Маркіяна.** На вчерашнôмъ засѣданю львôвскои рады мѣскои ухвалено вôдступити товариству „Просвѣтѣ“ безплатно вôсѣмь метрôвъ квадра-

---

ворять навѣть, що буде можна завести карабіны 3-міліметрового калібру, отже таки̂ якъ ти̂ пістолеты, що ихъ можна уживати въ комнатѣ до забавы. Однакожь условіємъ для малого калібру єсть, щобы куля була довша и щобы набоѣ всували ся зъ бôльшою скоростею въ дуло. Се послѣдне то рѣчь легка, але не такъ зъ довготою кулѣ, котра для певного калібру не смѣє переступати певнои довготы. Щобы ѣй тому зарадити, предкладає дехто не робити кулѣ зъ олова але зъ металю званого вольфрамъ, котрого важкôсть рôвнає ся важкости золота.

Практичныхъ Американцѣвъ не одушевляють таки̂ рѣчи, що обчислени̂ лишь на погибель людскости. Американецъ коли вже має скрутити собѣ вязы, то волѣє або на зелѣзници, що гонить 24 миль на годину, або на тôй величезнôй гойданцѣ на выставѣ въ Шікаґо, що сягає ажь пôдъ небеса. А цѣкава то та гойданка! Она єсть на выставѣ въ Шікаґо тымъ, чимъ була вежа Айфеля на выставѣ въ Парижи — чудомъ технічнои выгадки. Представте собѣ величезни̂ два колеса, широкоѣ серединою на 75 метрôвъ. Колеса ти̂ суть боками сполучени̂ зъ собою дручками, на котрыхъ висить свобôдно 36 великихъ возôвъ. Въ тыхъ возахъ може змѣстити ся вôдъ разу 1440 осôбъ. Колесомъ гойданки обертають двѣ паровû машины, а кожда о силѣ тысяча коней. Коли колесо гойданки обертає ся доокола своєи оси, то заєдно звисає просто въ однôй мѣрѣ, не рушає ся, лишь пôдходить въ гору, а вôдтакъ спускає ся въ долину. Гойданка обертає ся разъ на чверть годины и вôдъ часу до часу задержує ся, щобы люде могли всѣдати до возôвъ. Хто бувъ коли на Буковинѣ и видѣвъ тамъ ти̂ гойданки, яки̂ тамъ робить собѣ декуди нарôдъ по селахъ, може мати докладне поняте о величезнôй гойданцѣ въ Шікаґо, лишь що буковиньски̂ гойданки не мають колеса, а лавки до сѣданя причѣплени̂ до дручкôвъ, що сполучають зъ собою шпицѣ, доокола котрыхъ можна бы повести колесо; та ѣй не машина лишь люде крутять тою гойданкою.

II.

Воєнни̂ бальоны. — Скори̂ пароходы. — Корабель Нанзона. — Фабрикація кисня и єго розсылка. — Вѣтеръ а електрика. — Тельавтоґрафъ. — Електрични̂ пôдоймы. — Сполучуване шинъ. — Кôлько зелѣзниць на свѣтѣ? — Асбестови̂ фільтры.

Минувшого року пôдняли були россійски̂ ґазеты великій крикъ на то, що нѣмецки̂ и австрійски̂ офіциры пускають ся бальонами черезъ границю, пôдлѣтають ажь понадъ крѣпости россійски̂, и въ день фотоґрафують зъ бальонôвъ ти̂ крѣпости, а въ ночи при помочи свѣтла електричного розглядають ся зъ горы по нихъ. Впадало тогды въ очи то, що въ день нѣхто тыхъ бальонôвъ не видѣвъ, лишь завсѣгды вечеромъ; пôзнавано ихъ по тôмъ, що они свѣтили ся въ горѣ такъ, мовь бы звѣзда.

Знайшли ся однакожь люде, котри̂ выказали неимовѣрнôсть всѣхъ тыхъ вѣстей о воєнныхъ бальонахъ и сконстатовано, що причину до нихъ дала венусъ, вечѣрна зоря, котра пôдъ ту пору дуже ясно свѣтила и декотрымъ несвѣдомымъ рѣчи людемъ насунула на гадку воєнни̂ бальоны освѣтлювани̂ електрикою. Але бувъ часъ, коли и у насъ, навѣть у Львовѣ добачувано вечеромъ бальоны, а було то пôдъ ту пору, коли вôдбували ся пôдъ Перемышлемъ маневры, при котрыхъ мала робити ся проба зъ бальонами воєнными. Подразнена тою вѣстею фантазія декотрыхъ людей, добачувала вже ти̂ бальоны навѣть тамъ, де ихъ зовсѣмъ не було.

Розходить ся отже о то, якъ стоить теперь справа воєнныхъ бальонôвъ а о скôлько они при теперѣшнôмъ станѣ штуки лѣтаня у воздусѣ надають ся до воєнныхъ цѣлей. Треба признати, що штука лѣтаня бальонами поступила въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ дуже значно напередъ, але все таки ще доси, бодай въ практицѣ не удало ся выняйти догôдного способу, щобы можна бальонами свобôдно кермувати. Перши̂ пробы въ сѣмъ напрямѣ робили Ренаръ и Кребсъ у Франціи. Але и други̂ державы, особливо же Нѣмеччина и Россія не щадили гроша, щобы приспособити бальоны до цѣлей воєнныхъ. Въ Россіи заведено у войску навѣть окреми̂ вôддѣлы бальонови̂ и придѣлено ихъ до всѣхъ головнѣйшихъ крѣпостей. Въ другихъ бôльшихъ державахъ уживано въ послѣдныхъ рокахъ часто пôдчасъ маневрôвъ т. зв. „бальонôвъ на припонѣ“, щобы ними зъ горы слѣдити рухи неприятеля.

товыхъ землѣ на кладовищи Лычакôвскôмъ на нову могилу для Маркіяна.

— **Загальни̂ зборы філіѣ „Просвѣты" въ Самборѣ** вôдбудуть ся въ четверъ дня 2 падолиста с. р. Порядокъ такій: О годинѣ 10 рано буде богослуженє, а о 1 въ полудне зачнуть ся загальни̂ зборы въ комнатахъ „Рускои Бесѣды.

— **Наука суконництва** розпôчне ся въ днемъ 1 падолиста въ краєвôй школѣ въ Ракшавѣ коло Ланцута. Ученики єѣ будуть два роки учити ся выробу всякого роду сукна и коцôвъ и мають выказати ся метрикою, що скôнчили 14 лѣтъ житя и свѣдоцтвомъ окôнченои школы народнои. Крôмъ того має кождый ученикъ предложити лѣкарске свѣдоцтво, що праця въ робôтни не шкодить єго здоровлю. Наука въ ракшавскôй школѣ єсть безплатна; вписы тревають до 31 жовтня.

— **П. Франтішку Ржегоржеви** хоче приятель єго проф. Володимиръ Шухевичъ, що мешкає у Львовѣ при ул. Чарнецкого ч. 26, пôслати на памятку альбумъ зъ фотоґрафіи̂ єго знакомыхъ та прихильникôвъ зъ власноручными пôдписами. Отже хто ласкавъ, нехай пôшле свою фотоґрафію проф. Шухевичеви.

— **Послуга для хорыхъ.** Маґістратъ мѣста Львова взыває людей, котри̂ хотять навчити ся засадъ десинфекціѣ и обслуги холеричныхъ хорыхъ, щобы зголосили ся до девятого департаменту маґістрату, або въ бюрѣ фізикату мѣского въ ратуши, де дôзнають ся про близши̂ подробицѣ сеи справы. Сей курсъ санітарный буде вести мѣскій фізикатъ, а послугачѣ въ потребѣ будуть платени̂.

— **Самоубійство вояка.** Передвчера застрѣливъ ся вoякъ 55 полку пѣхоты Михайло Макущакъ, на Знесѣню коло Львова. Куля перейшла черезъ ухо и голову та на мѣсци поклала нещасного вояка трупомъ. Чому вôнъ застрѣливъ ся, не знати.

— **Холєра.** Дня 24 с. м. лѣчило ся 41 осôбъ въ Галичинѣ на холєру; дня 25 с. м. прибуло хорыхъ 12, выздоровѣло 6 осôбъ, померло 6, отже лѣчить ся такожь 41. Пôдозрѣни̂ выпадки трафили ся въ Коростенку въ пов. добромильскôмъ, въ Княгининѣ кольоніи и Мекетинцяхъ въ повѣтѣ станиславôвскôмъ.

— **Жертвы пожарѣвъ.** Зъ Старомѣского пишуть до „Дѣла:" Дня 20 с. м. по 12 ôй годинѣ въ ночи зайняли ся будынки селянина Якима Ґулы у Мшанци и згорѣли до нащадку Згорѣло троє телятъ, безрога, одѣжь кромѣ двохъ сѣракôвъ та двохъ кожухôвъ, и весь звезеный присѣвокъ. Крôмъ Якима Ґулы погорѣли Кирило Дубей, Иванъ Макаръ и Михайло Ґула. Два перши̂ ґазды були обезпечени̂ въ Кракôвскôмъ товариствѣ на 1.100 зр., а два послѣдни̂ бѣдаки стратили все, що мали. Огонь хтось пôдложивъ. Загальна шкода певно доходить до 3 500 зр., бо два перши̂ ґазды були заможнѣйши̂, особливо Якимъ Ґула мавъ красный присѣвокъ, оре надъ 40 морґôвъ поля и дуже запопадливый Попередными роками, бо 5 лютого 1885 р. пôдпаливъ хтось такожь будынки Якима Ґулы и при нѣмъ погорѣло ще девять ґаздôвъ. Має десь якогось ворога и всѣ на него вôдказують. Колись Якимъ Ґула, справляючи весѣле братови и сестрамъ, не бравъ горѣвки въ мѣсцевôй коршмѣ, а глядавъ дешевшои, а передъ кôлькома лѣтами купивъ у князя Пармы щось надъ 8 морґôвъ поля за 810 зр., а того поля уживавъ довги̂ лѣта мѣсцевый арендарь и покладавъ уже за свое власне, однакъ не маючи грошей, не мôгъ заплатити. Тогдѣшный повновластникъ кн. Пармы, Шмідтъ, не вмѣвъ по руски, а Якимъ Ґула не вмѣвъ по нѣмецки, але якось порозумѣли ся оба и Якимъ перемôгъ усѣхъ иншихъ охочихъ до купна. Той самъ ґазда продававъ досыть зерна й пашѣ, а деяки̂ вôдказували, що вôнъ твердый чоловѣкъ. Се все людски̂ догадки, а властивои причины пôдпалу нѣхто не знає. Коли повѣсти: „Кобы всѣ були таки̂ тверди̂, якъ Якимъ Ґула, добре бы стояли", то люде кажуть: „Най Богъ боронить, щобы всѣ таки̂ були!" О твердости характеру сего чоловѣка свѣдчить найлѣпше се, що вôнъ въ старшихъ лѣтахъ навчивъ ся читати, має книжки и въ вôльнôй хвили прочитає собѣ де що въ молитвословѣ и бібліи. Такожь и други̂ погорѣльцѣ ґазды погорѣли були й попередного разу. Особливо два послѣдни̂ высше названи̂ звычили ся тогды, щобы хижу поставити, и ще не очистились въ довгу а мусѣли часть грунту заставити, а теперѣшный огонь ихъ ще доправивъ. Теперь уже не заразъ дождуть ся свого кута.

— **Диво.** Въ громадѣ Шатонефъ у Франціи тому тыждень пасъ молодый хлопець Омелько Жірель коровы. Наразъ щось наче хмара впало на землю и звалило его зъ нôгъ. Наляканый хлопець почавъ кричати та втѣкати до дому, а то „диво", попыхане вѣтромъ, пôшло собѣ на полудне. Закликали лѣкаря до хлопця и той пересвѣдчивъ ся, що хлопець мавъ опарене лице и руки. Люде вчени̂ толкують собѣ се дивне явище такъ, що аеролітъ розбивъ ся десь понадъ нашою планетою и впавъ на бѣдного хлопця пекучою хмарою.

— **Великій скарбъ** найдено недалеко Палєрмо на Сициліи. Пôдъ великою плытою камѣнною найдено мѣдяный котелъ, а въ нѣмъ щирозолоту корону, дуже дорогу, а пôдъ нею купу дукатôвъ въ часôвъ Филипа II. и Филипа V. Кажуть, що той котелъ вартъ кôлька міліонôвъ зр.

— **Женщина зъ вусами.** Въ Радомѣ показує ся жителька Полички въ повѣта козеницкого, Бриґіда Піонтковска, котра має заростъ, якого и мужчина не потребувавъ бы соромити ся. Вусы сягають майже до уха, а борода на пять цалѣвъ довга. Цѣкаво, чи хто возьме собѣ ту бородату Бриґіду за жѣнку.

— **Сумный конець веселого житя.** Бетта (Варвара) Стукартъ була жѣнкою вѣденьского кельнера. Красавиця була она така, якои свѣтъ не видѣвъ. Вѣденцѣ дôзнали ся о тôмъ ажь при однôмъ процесѣ, въ котрôмъ она ставала за свѣдка. Мужь єѣ обжаловувавъ одного приятеля мабуть за велику приязнь до Берты. Тодѣ краса Берты всѣхъ очарувала. Она жь по процесѣ покинула чоловѣка и пустила ся въ широкій свѣтъ. Добре ѣй вело ся. На межинароднôмъ конкурсѣ красавиць одержала она першу нагороду. Всюды хвалено єѣ красу и сотки молодцѣвъ лежало у єѣ нôгъ. Крôмъ славы не переводилось у неи и золота, котре марнувала, мовъ велика панѣ въ роду. Одного тôлько не мала, а то — серця. Вкôнци й оно вôдозвало ся на лихо гарнôй пани. Перебула она рôжну долю и вкôнци приѣхала до Петербурга, де выступала въ менажеріи, перемагаючи звѣрôвъ. Ту пôзнала и полюбила она, може першій разъ въ житю, якогось негодяя, котрый и въ тôй бôкъ не хотѣвъ дивити ся, де она була. Се довело єѣ до розпуки и она позбавила себе недавно житя. Сумный конець веселого житя.

Штука, наука и література.

— **Рускій театръ.** Дуже весела то оперетка М. Кропивницкого п. з. Пошилисѣ, що єѣ вчера выставили. Два ремѣсники, Кукса и Дранко, мають таке щасте, що одному давъ Богъ сѣмь дочокъ, а другому пять. Зъ зробити въ такою, якъ каже Кукса, арміею? Все треба повыдавати за мужь и то за богачѣвъ, а ту нема такихъ. Челядники обидвохъ люблять дочокъ своихъ майстрôвъ, але майстрамъ и не въ думцѣ выдавати дочокъ за такихъ бѣдакôвъ. Але челядники збиточни̂ мудрагелѣ, найшли собѣ спосôбъ, котрый скôнчивъ ся для нихъ дуже добре, бо оба побрали ся зô своими любками, а майстрôвъ пошили въ дурнѣ. Обомъ пп. Пôдвысоцкимъ, пп. Стечиньскому, С. Яновичевой, Лопатиньскому и Шереметѣ, а зъ жѣночого персоналу п. Фіцнерôвнѣ и Пôдвысоцкôй належить ся повне призванє за бездоганне и ядерне выконанє сеи оперетки, котра имъ пошла гладко, якъ зъ платка. Публика, котрои було нѣ мало нѣ богато, була незвычайно вдоволена зъ вечера, проведеного такъ весело.

ТЕЛЕГРАМЫ

Вѣдень 27 жовтня. Засѣданє комісіѣ для предложень вынимковыхъ въ Празѣ тревало ажь до 2 годины. Перечитано часть матеріялу предложеного правительствомъ, що вôдносить ся до прасы и зборôвъ.

Парижь 27 жовтня. Президентъ Карно принимавъ вчера передъ полуднемъ братôвъ царя, вел. князѣвъ Серґія и Павла, а опôсля вôддавъ имъ візиту.

Марсилія 27 жовтня. Вчера приѣхавъ тутъ адміралъ Авелянъ зъ россійскими офіцирами; ихъ повитали префектъ, президентъ ґен. рады и множество народу. Рада громадска дала въ честь офіцирôвъ снѣданє на 300 осôбъ, на котрôмъ міністеръ фінансôвъ Пейгаль тоаступавъ въ честь царя и єго родины а Авелянъ въ честь Карнота. Мимо великои зливы цвѣтове корзо було дуже оживлене.

Петербургъ 27 жовтня. Попытъ за готовыми грôшми въ касахъ державныхъ есть такъ великій, що банкъ державный пôднѣсъ офіціяльный дисконтъ векслевый о пôвъ процента; процентъ льомбардовый позôставъ незмѣненый.

Парижь 27 жовтня. Президентъ Карно выѣхавъ вчера по полудни зъ міністрами Діпійомъ, Ріеніеромъ и Девельомъ та зъ амбасадоромъ Монтевелло до Тульону.

Специя 27 жовтня. Рада громадска дала въ честь анґлійскои ескадры снѣданє. Адмірала Сеймура и анґлійскихъ офіцирôвъ витавъ нарôдъ по дорозѣ дуже симпатично. Мѣжь участниками бувъ такожь и кн. Ґеновы. Пôдчасъ снѣданя пôднѣсъ Сеймуръ тоастъ на здоровле короля и будучнôсть Специѣ. По снѣданю вôдбуло ся свѣтле принятє въ театрѣ, а вôдтакъ вôдбувъ ся баль.

Пробы ти̂ выказали, що бальоны на припонѣ можуть дѣйстно робити велику прислугу пôдчасъ войны. Показало ся, що бальонъ на припонѣ заосмотреный телефономъ, мôгъ далеко скорше подавати вѣсти о ходѣ битвы, якъ реконоскуюча кавалерія.

При торôчныхъ француских маневрахъ въ Шампаніи дôстававъ комендантъ корпуса о 20 мінутъ скорше вѣсти зъ бальона якъ вôдъ своеѣ кавалеріѣ. Такожъ и хвилеви̂ фотоґрафіи роблени̂ зъ бальона вôддавали не малу прислугу. Мимо того всего навѣть бальонъ на припонѣ не може ще мати великого значѣня у войнѣ, а то головно длятого, що не есть безпечный вôдъ неприятельскихъ куль, котри̂ зъ нинѣшныхъ пушокъ можуть єго безпечно досягнути. Бальонъ такій може що найбôльше тогды зробити яку прислугу, коли дѣлає дуже скоро, закимъ ще ворогъ єго спостереже и справить на него свои пушки, до чого потребує що найбôльше годину часу. О лѣтаючихъ свобôдно бальонахъ нема доси и бесѣды, щобы они у войнѣ могли приносити яку безпосередну користь, хочь и ихъ пробують уживати до цѣлей военныхъ.

Бальоны ти̂ суть выставлени̂ на вплывъ воздуха и лишь при сприяючôмъ вѣтрѣ можна ними пускати ся воздухомъ въ дорогу. Тымъ бальонамъ не можна було доси надати бôльшои скорости, якъ 6 и пôвъ метра на секунду, пôдчасъ коли бальонъ мусѣвъ бы робити бодай 12 метрôвъ на секунду, щобы нимъ можна яко тако кермувати. Математично обчислено, що бальонъ мусѣвъ бы робити на секунду 27 метрôвъ, а тогды можна бы нимъ кермувати, хочь бы бувъ противъ него и найсильнѣйшій вѣтеръ.

Далеко щасливѣйши̂ суть поступы на поли плавбы по мори. Нинѣ плыве чоловѣкъ по мори такъ безпечно, якъ колибъ бувъ на суши; майже й не чує того, що знаходить ся на непевнôмъ елементѣ. Розходить ся лишь о то, щобы вôнъ мôгъ такъ само скоро плысти по водѣ, якъ ѣде зелѣзницею по суши. Оденъ изъ найскоршихъ нинѣ пароходôвъ есть яхтъ нѣмецкого цѣсаря „Гогенцолернъ"; вôнъ переплывае на годину 40 кільометрôвъ. Зъ такою самою скоростію плыве такожь оденъ изъ найкрасшихъ пароходôвъ американьскихъ „Колюмбія", котрый есть 123 метрôвъ довгій. Сей корабель має три водни̂ шрубы, котри̂ нимъ порушають, а вôдповѣдно до того суть на нѣмъ и три парови̂ машины, котри̂ всѣ разомъ представляють силу 21.000 коней. Зъ другихъ новѣйшихъ скорыхъ пароходôвъ вôдзначають ся два анґлійски̂: „Кампанія" и „Люціяна", зъ котрыхъ кождый есть на 183 метрôвъ довгій и має по чотиры машинъ, представляють разомъ силу 30.000 коней. Машины ти̂ суть на корабли такъ уставлени̂, що стоять по двѣ, одни̂ за другими и дѣлають спôльно на одну и ту саму шрубу.

(Дальше буде).

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ також для „Ґазеты Львôвской“ принимає лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.